

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

***PENGALAMAN REMAJA MELAYU PEREMPUAN YATIM YANG
CEMERLANG SELEPAS KEMATIAN BAPA DAN KESEDIAAN
MENJALANI KAUNSELING***

SHARIFAH NAZIRAH BT MUSTAFA

FPP 2012 25

**PENGALAMAN REMAJA MELAYU PEREMPUAN
YATIM YANG CEMERLANG SELEPAS KEMATIAN
BAPA DAN KESEDIAAN MENJALANI KAUNSELING**

SHARIFAH NAZIRAH BT MUSTAFA

**MASTER SAINS
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA
2012**

**PENGALAMAN REMAJA MELAYU PEREMPUAN YATIM YANG CEMERLANG
SELEPAS KEMATIAN BAPA DAN KESEDIAAN MENJALANI KAUNSELING**

Oleh:

SHARIFAH NAZIRAH BT MUSTAFA

**Tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai
memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sains**

Mac 2012

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sains

PENGALAMAN REMAJA MELAYU PEREMPUAN YATIM YANG CEMERLANG SELEPAS KEMATIAN BAPA DAN KESEDIAAN MENJALANI KAUNSELING

Oleh

SHARIFAH NAZIRAH MUSTAFA

Mac 2012

Pengerusi : Maznah Baba, PhD

Fakulti : Pengajian Pendidikan

Kajian kualitatif ini bertujuan untuk meneroka pengalaman remaja Melayu perempuan yatim yang cemerlang dalam pelajaran selepas kematian bapa, memperihal strategi daya tindak dalam menghadapi masalah dan meneroka kesediaan mereka menjalani kaunseling. Lima peserta kajian melibatkan diri secara sukarela dan memenuhi kriteria yang ditetapkan: remaja perempuan Melayu, pelajar Tingkatan Empat di sekolah menengah harian, cemerlang dalam PMR, kematian bapa dan tinggal dengan ibu. Temu bual separa berstruktur digunakan sebagai kaedah utama pengumpulan data. Setiap peserta ditemu bual sebanyak 3 kali untuk tempoh masa selama 1 jam hingga 1 jam 30 minit. Analisis kandungan transkrip temu bual menghasilkan tema-tema berikut : 1) pengalaman negatif, 2) pengalaman positif, 3) faktor demografi peserta dan keluarga, 4) faktor jangka masa kematian bapa, 5) faktor hubungan dengan bapa semasa hidup, 6) strategi daya tindak menghadapi kesedihan 7) strategi daya tindak menghadapi masalah akademik, dan 8) kesediaan menjalani kaunseling. Dapatan

kajian menunjukkan pengalaman negatif meliputi gangguan emosi, masalah kesihatan dan masalah kewangan manakala pengalaman positif merangkumi hubungan yang bertambah baik dengan ibu, peningkatan motivasi, berdikari dan berpendirian tetap. Pengalaman dipengaruhi oleh tiga faktor iaitu: 1) demografi dan latar belakang peserta kajian, 2) jangka masa kematian bapa, dan 3) hubungan dengan bapa semasa hidup. Strategi daya tindak remaja adalah pelbagai meliputi menghadapi kesedihan dan menangani masalah akademik. Antara strategi daya tindak menghadapi kesedihan ialah pendaman, tangisan dan bermonolog, dan redha. Manakala strategi daya tindak menangani masalah akademik ialah sibukkan diri, mencabar diri, membentuk kesedaran diri, dan fokus dalam kelas. Peserta menangani masalah dengan menggunakan strategi daya tindak yang positif. Kesiediaan peserta menjalani kaunseling didapati berbeza. Ada peserta yang pernah menjalani kaunseling individu serta menggunakan pelbagai perkhidmatan bimbingan dan kaunseling manakala ada yang tidak pernah menjalani kaunseling mahupun mendapatkan perkhidmatan kaunseling. Bagi mereka yang pernah menjalani kaunseling individu menyatakan bahawa mereka berpuas hati dengan perkhidmatan tersebut. Terdapat peserta yang tidak pernah menjalani kaunseling menyatakan kesiediaan menjalani kaunseling sekiranya dipanggil oleh kaunselor kerana kurang keyakinan diri untuk datang berjumpa kaunselor. Ada juga peserta yang tidak pernah menjalani kaunseling meragui kejujuran kaunselor disebabkan pengalaman negatif kawannya. Bagaimanapun, peserta berkenaan bersedia menjalani kaunseling sekiranya kaunselor menyimpan rahsia. Keseluruhannya, kajian ini menunjukkan bahawa remaja Melayu perempuan yatim yang cemerlang mempunyai pengalaman yang berbeza-beza selepas kematian

bapa. Kajian ini memberi implikasi bahawa kaunselor perlu menekankan konsep kerohanian dalam kalangan klien yang beragama Islam. Kaunselor perlu membantu klien mempersepsi pengalaman secara positif dan 'redha' di atas kematian bapa. Hal ini memberi implikasi praktikal bahawa kaunselor perlu meneroka dan membimbing klien dari segi melaksanakan aktiviti yang berkaitan dengan kerohanian. Aktiviti kerohanian meliputi mengerjakan solat, membaca al-quran dan mengamalkan zikir. Kaunselor perlu bersikap proaktif dalam mengenalpasti dan melibatkan pelajar yang menghadapi kehibaannya dalam proses kaunseling tanpa menunggu klien mendapatkan bantuan.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfillment of the requirement for the degree of Master of Science

**EXPERIENCES OF HIGH ACHIEVING MALAY FEMALE ADOLESCENT ORPHANS
AFTER THEIR FATHERS' DEATH AND READINESS FOR COUNSELLING**

By

SHARIFAH NAZIRAH MUSTAFA

March 2012

Chairperson : Maznah Baba, PhD

Faculty : Educational Studies

The purpose of this qualitative study is to explore the experiences of academically high-achieving Malay female adolescent orphans after their fathers' death, describe their coping strategies and explore their readiness to undergo counseling. Five participants who met the following inclusion criteria volunteered: Malay female adolescent, Form Four student of day school, excellent PMR results, orphaned due to father's death and living with their mother. Semi-structured interview was the main method of data collection. Each participant was interviewed three times for a duration of one to one and a half hours. Content analyses of the interview transcripts resulted in the following themes: 1) negative experiences, 2) positive experiences, 3) demographic and background factors 4) duration of fathers' death, 5) relationship with father before his death, 6) strategies in coping with grief, 7) strategies in coping with academic problems, and 8) readiness for counselling. Results show that negative experiences included emotional disturbances, health and financial problems while positive experiences

included improved relationship with mother, increased motivation, independence and assertiveness. These experiences were influenced by three factors, namely: 1) demographic and background factors, 2) duration of fathers' death, and 3) relationship with father before his passing. Adolescents' coping strategies were diverse and can be categorized as coping with grief and academic problems. Some strategies in coping with grief include keeping to oneself, expressing, crying, monologue, and redha (accepting). Strategies in coping with academic problems were keeping oneself busy, challenge oneself, develop self-awareness and staying focused in class. All participants used positive coping strategies. Readiness for counselling differed among participants. Some have undergone individual counselling as well as have used various guidance and counselling services while some have never undergone counselling nor used counselling services. Those participants who have had individual counselling were pleased with the service. Some who have not undergone counselling expressed readiness if called up by the counselor because they are not confident to see the counselor. There was one participant who had never undergone counselling because she doubted the counselor's genuineness due to her friend's negative experiences. However, this respondent is ready for counselling provided the counselor could keep confidentiality. Overall, this study showed that high achieving Malay female orphans' experiences were varied following their fathers' death. This study implies that counselors should emphasize spiritual concepts among Muslim clients. Counselors should help the clients to positively reframe their experiences and accept their fathers' death. This implies that practically, counselors should explore and guide the clients in terms of performing spiritual activities. These include prayers, reciting the Holy Quran

and zikr. Counselors need to be proactive in identifying and involving grieving students in the counselling process without waiting for them to seek help.

PENGHARGAAN

Dengan nama Allah S.W.T. yang Maha Pemurah lagi Maha Penyayang.

Syukur alhamdulillah kerana dengan limpahan rahmat dan kasih sayangNya, saya dapat menyiapkan tesis ini dengan jayanya. Pada kesempatan ini, saya ingin merakamkan ucapan terima kasih tidak terhingga kepada Penyelia Tesis yang sangat saya hormati dan kasihi iaitu Dr Maznah Baba. Beliau sentiasa sudi memberikan bimbingan, panduan dan tunjuk ajar sepanjang saya menyiapkan tesis ini.

Ucapan terima kasih saya juga kepada Dr Halimatun Halaliah Mokhtar selaku ahli jawatankuasa tesis kerana banyak memberi nasihat, teguran serta tunjuk ajar sepanjang saya menyiapkan tesis ini. Seterusnya, terima kasih juga kepada Pensyarah Bimbingan & Kaunseling di atas jasa, bimbingan, panduan dan tunjuk ajar daripada mereka. Hanya Allah sahaja dapat membalasnya.

Tidak dilupakan ucapan terima kasih buat suami tercinta, Rusdi Mat Nor kerana sentiasa menyokong saya untuk menyiapkan tesis ini. Buat anak-anak yang disayangi Nurul Amanina Firdaus, Mohamad Aiman Firdaus dan Nurul Azzyati Firdaus juga, yang sentiasa menjadi sumber inspirasi kerana memahami dan bersabar serta menyokong ibu. Buat ibu mertua dan ayah mertua yang sentiasa menyokong, mendoakan serta menjaga anak-anak, terima kasih tidak terhingga diucapkan. Begitu juga buat ibu dan bapa yang disayangi kerana sentiasa mendoakan kejayaan saya.

Sekalung penghargaan juga buat peserta kajian kajian yang sudi ditemubual bagi melengkapkan kajian saya. Ucapan terima kasih juga buat rakan-rakan tersayang iaitu Nur Sijaratuddurainilah Abdullah, Fauziah Hanim Ahmad Dahalan, Nur Asida Shafie,

Aznan, Siti Sarah, Zubaidah Mat @ Ahmad, Marina Ahmad serta rakan-rakan lain yang tidak jemu membantu dan memberi sokongan moral.

Semoga Allah S.W.T memberikan taufiq dan hidayahNya kepada kita semua.

Saya mengesahkan bahawa satu Jawatankuasa Pemeriksa telah berjumpa pada **20 Mac 2012** untuk menjalankan pemeriksaan akhir bagi **Sharifah Nazirah Mustafa** untuk menilai tesis Master Sains beliau yang bertajuk '**Pengalaman Remaja Yatim Melayu Perempuan Cemerlang Selepas Kematian Bapa dan Kesiediaan Menjalani Kaunseling**' mengikut Akta Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1980 dan Peraturan Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1981. Jawatankuasa Pemeriksa tersebut telah memperakukan bahawa calon ini layak dianugerahi ijazah berkenaan.

Pemeriksaan Jawatankuasa adalah seperti berikut:

Wan Marzuki bin Wan Jaafar, PhD
Pensyarah Kanan
Jabatan Pendidikan Kaunselor & Psikologi Kaunseling
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Jamaluddin bin Ahmad, PhD
Profesor Madya
Jabatan Pendidikan Kaunselor & Psikologi Kaunseling
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Sidek bin Mohd Noah, PhD
Profesor Madya
Jabatan Pendidikan Kaunselor & Psikologi Kaunseling
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Ruhani bt Mat Min, PhD
Profesor Madya
Jabatan Psikologi dan Kaunseling
Fakulti Pembangunan Sosial
Universiti Malaysia Terengganu
(Pemeriksa Luar)

SEOW HENG FONG, PhD

Profesor dan Timbalan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh :

Tesis ini telah dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat keperluan untuk **Ijazah Master Sains**. Ahli Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut :

Maznah bt Baba, PhD

Pensyarah Kanan

Fakulti Pengajian Pendidikan

Universiti Putra Malaysia

(Pengerusi)

Halimatun Halaliah bt Mokhtar, PhD

Pensyarah Kanan

Fakulti Pengajian Pendidikan

Universiti Putra Malaysia

(Ahli)

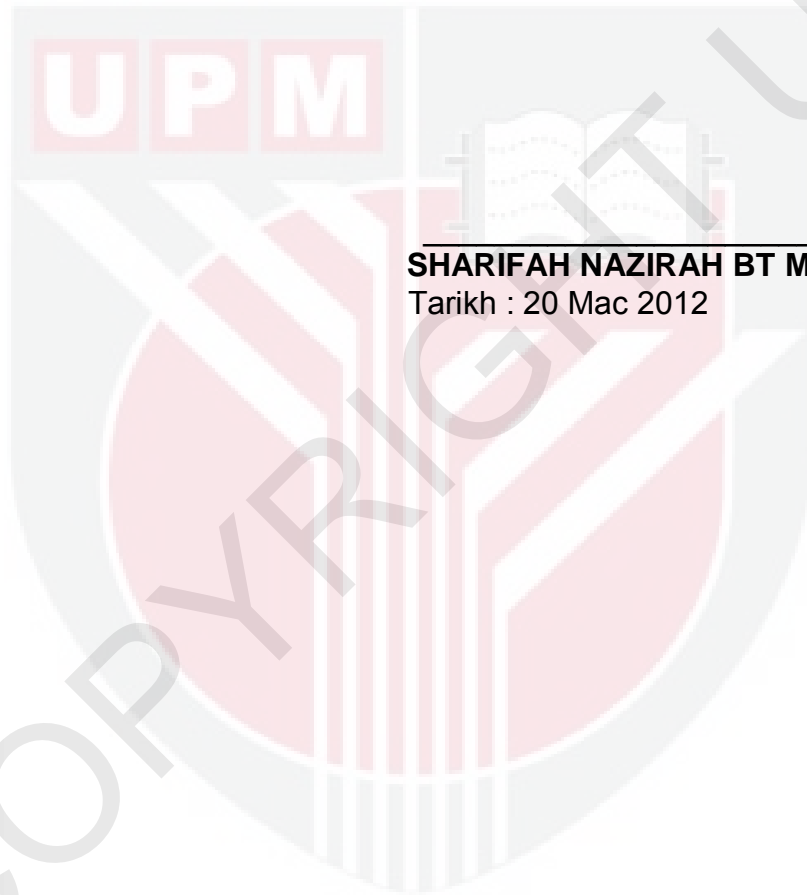
BUJANG BIN KIM HUAT, PhD

Profesor dan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh:

PERAKUAN

Saya mengaku bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang tiap-tiap satunya telah dijelaskan sumbernya. Saya juga mengakui bahawa tesis ini tidak pernah dimajukan sebelum ini, dan tidak dimajukan serentak dengan ini, untuk ijazah lain sama di Universiti Putra Malaysia atau institusi-institusi lain.

SHARIFAH NAZIRAH BT MUSTAFA

Tarikh : 20 Mac 2012

JADUAL KANDUNGAN

Muka surat

ABSTRAK	ii
ABSTRACT	v
PENGHARGAAN	viii
PENGESAHAN	x
PERAKUAN	xii
SENARAI JADUAL	xvi
SENARAI RAJAH	xvii
SENARAI SINGKATAN	xviii
BAB	
1	Pengenalan
	1.1 Pendahuluan 1
	1.2 Latar belakang Kajian 1
	1.3 Pernyataan Masalah 4
	1.4 Persoalan Kajian 9
	1.5 Objektif Kajian 9
	1.6 Kepentingan Kajian 10
	1.7 Batasan Kajian 12
	1.8 Definisi Konseptual
	1.8.1 Pengalaman 12
	1.8.2 Strategi Daya Tindak 13
	1.8.3 Remaja Yatim 14
	1.8.4 Pelajar Cemerlang 15
	1.8.5 Kesediaan Menjalani Kaunseling 15
	1.9 Rumusan 16
2	Sorotan Kajian
	2.1 Pendahuluan 17
	2.2 Kajian-kajian berkaitan peristiwa kematian ahli keluarga dan kesan ke atas kepada remaja 17
	2.3 Kajian-kajian berkaitan strategi daya tindak remaja menghadapi masalah
	2.3.1 Kajian-kajian berkaitan strategi daya tindak remaja menghadapi masalah akademik 21
	2.3.2 Kajian-kajian berkaitan strategi daya tindak remaja yatim menghadapi kematian ibu bapa 23
	2.4 Kajian-kajian berkaitan kesediaan remaja menjalani kaunseling 25
	2.5 Latar Belakang Teori 29
	2.5.1 Teori Kehibaan 29
	2.5.2 Teori Realiti 33
	2.6 Implikasi Ulasan Kajian Lepas dan Teori 37

2.7	Kerangka Konseptual Kajian	39
2.8	Rumusan	41
3	METODOLOGI KAJIAN	
3.1	Pendahuluan	42
3.2	Reka bentuk Kajian	42
3.3	Lokasi Kajian	44
3.4	Populasi dan Sampel Kajian	45
3.5	Kajian Awal	47
3.6	Instrumen Kajian	47
3.7	Kaedah Pengumpulan Data	48
	3.7.1 Prosedur Pengumpulan Data	49
3.8	Penganalisan Data	54
	3.8.1 Prosedur Meningkatkan Kesahan/Kredibiliti Data	55
	3.8.1.1 Kaedah Triangulasi	55
	3.8.1.2 Kaedah ' <i>Member Check</i> '	57
	3.8.1.3 Perbincangan dan Semakan dengan AJK Tesis	57
3.9	Rumusan	58
4	HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN	
4.1	Pendahuluan	59
4.2	Latar belakang peserta kajian	59
4.3	Latar belakang keluarga peserta kajian	66
4.4	Hasil Kajian	67
4.5	Pengalaman remaja yatim cemerlang selepas kematian bapa	67
	4.5.1 Pengalaman, negatif peserta kajian selepas kematian bapa	68
	4.5.2 Pengalaman positif peserta kajian selepas kematian bapa	76
4.6	Pengaruh pengalaman peserta kajian	83
	4.6.1 Faktor demografi peserta kajian dan keluarga	83
	4.6.2 Jangka masa kematian bapa	87
	4.6.3 Hubungan dengan bapa semasa hidup	89
4.7	Strategi daya tindak menghadapi masalah selepas kematian bapa	93
	4.7.1 Strategi daya tindak remaja yatim cemerlang menghadapi kesedihan selepas kematian bapa	93
	4.7.2 Strategi daya tindak remaja yatim cemerlang menghadapi masalah akademik	110
4.8	Kesediaan pelajar remaja yatim cemerlang menjalani kaunseling	127
4.9	Rumusan	130

5	RUMUSAN, IMPLIKASI DAN CADANGAN	
5.1	Pendahuluan	131
5.2	Rumusan	131
5.2.1	Persoalan 1: Apakah pengalaman yang remaja yatim cemerlang selepas kematian bapa?	132
5.2.2	Persoalan 2 : Apakah strategi daya tindak yang digunakan oleh remaja yatim cemerlang selepas kematian bapa?	134
5.2.3	Persoalan 3: Adakah remaja yatim cemerlang bersedia menjalani kaunseling selepas kematian bapa?	135
5.3	Implikasi Teoritikal	136
5.4	Implikasi Praktikal	139
5.5	Cadangan kajian yang akan datang	145
5.6	Kesimpulan	146
	BIBLIOGRAFI	148
	LAMPIRAN	153
	BIODATA PELAJAR	159